

Işık, Mitoloji ve Büyü

Eğer yarın Güneş doğmazsa Dünya'ya ne olur bir düşünün. Hava birkaç saat içinde bir kış günü kadar soğuyacaktır. Birkaç gün sonra da göller ve nehirler donmaya, bitkiler ve hayvanlar ölmeye başlayacaktır. Petrol katılaşacağından, makineler çalışmayacak, güç jeneratörleri duracak ve dolayısıyla evlere ya da marketlere yiyecek taşınması olanaksız hale gelecektir. Ateş yakmak için herhangi bir yakıt bulunmadıkça da; ne ısı, ne de ışık olacaktır. Peki böyle bir şey olacak mı? Bugünkü bilgilerimizle bu soruyu kolayca "hayır" diye yanıtlayabiliriz. Ancak eskiden insanlar bu kadar emin olamazlardı. Onların, Güneş'in nasıl ışık ürettiğine ya da gökyüzünde nasıl hareket ettiğine dair hiç de net fikirleri yoktu. Güneş'e bir Tanrı gibi tapınarak, onun sönüp gitmesini önleyeceklerine inanıyorlardı.

Isıdan Işığa

Şimşek, bir elektrik kıvılcımı havayı parlayacak kadar ısıttığında oluşur. Doğada ısıyla ortaya çıkan çok değişik ışık türleri vardır.

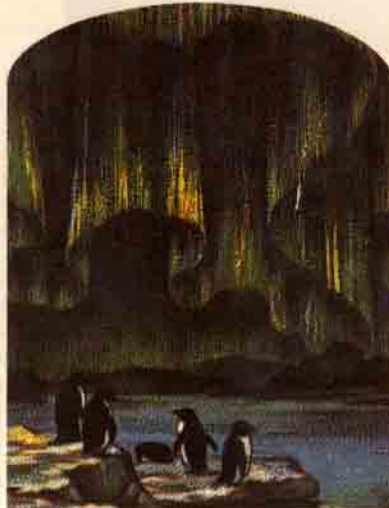
Işığın Cazibesi

Uğursuz olduğuna inanılan "İgnis Fatuus" bataklık bölgeleri üzerinde görülebilen doğal bir alevdir ve bu alevin yakıtı da, çürüyen bitkilerin ürettiği metan gazıdır. Metan gazı, fosfine adı verilen ve çürümüş hayvan kalıntılarında ortaya çıkan bir gazla birlikte yüzeye çıkar. Fosfin hava ile karşılaştığında metan gazını ateşler. Ortaya çıkan alev o kadar hızlı hareket eder ki, izlemek neredeyse olanaksızdır.

Canlı Işık

Efsaneler ve halk öyküleri, hep karanlıkta parıltıyan periler, cinler, hayaletler ve deniz canavarlarıyla doludur. Bunların çoğu, aslında, kendileri ışık yayabilen hayvanlar ya da bitkilerdir. Üstte görünen balık gibi, bazı canlılar, düşmanlarını şaşırtmak, eş bulmak ya da yemlerini kendilerine çekmek için bu tür bir ışık kullanırlar.

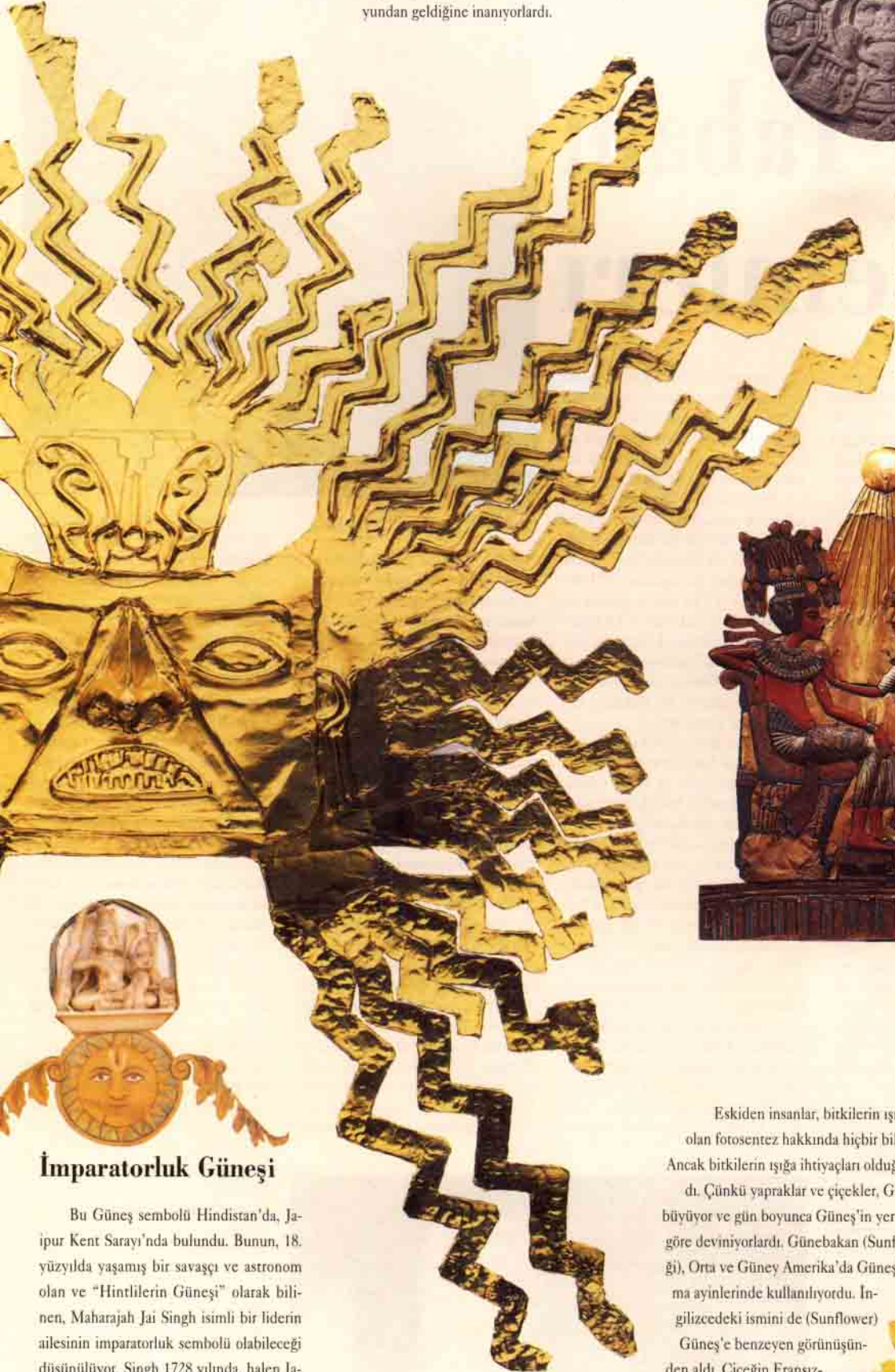

Yukarıdan Gelen Işık

Güney ve kuzeyin uç bölgelerinde, bazı geceler gökyüzünde "aurora" adı verilen çok güzel ışık perdeleri görülür. Bunlar, Güneş'ten gelen elektrik yüklü minik parçacıkların, Dünya'nın atmosferindeki atomlarla çarpışmasıyla oluşur. Dünya'nın manyetik alanı, parçacıkları Kuzey ve Güney Kutupları'na doğru yönlendirir. "Aurora" sözcüğü Latince'de "şafak" anlamına geliyor.

Güneş'in İhtişamı

Bu altın maske, Ekvator bölgesinde yaşamış olan İnkalarca yapılmış olanın bir kopyası. Güneş'e tapan İnkalar, krallarının da Güneş'in soyundan geldiğine inanıyorlardı.

İmparatorluk Güneşi

Bu Güneş sembolü Hindistan'da, Jaipur Kent Sarayı'nda bulundu. Bunun, 18. yüzyılda yaşamış bir savaşçı ve astronom olan ve "Hintlilerin Güneşi" olarak bilinen, Maharajah Jai Singh isimli bir liderin ailesinin imparatorluk sembolü olabileceği düşünülüyor. Singh 1728 yılında, halen Jaipur'da kullanılmakta olan ve içinde dev bir güneş saati bulunan bir açık hava gözlemevi inşa etmişti.

Taştaki Güneş

Bu taştan yüz, Aztekler tarafından 16. yüzyılda yapılmış olan bir piramitte duruyor. Bu piramit de, Azteklerin Texcoco gölü üzerine inşa ettikleri bir ada üzerindeki başkentleri Tenochtitlan'da bulunuyor. "Takvim taşı" olarak isimlendirilen bu taşta, ortada Güneş Tanrısı Tonatiuh ve çevresinde de yılın günleri ve evrenin sembolleri gösteriliyor. Dışarıya yönelmiş üçgen ise Güneş ışınlarını simgeliyor. Bu taşlar yalnızca takvim olarak değil, aynı zamanda Güneş tutulması zamanlarını tahmin etmek için de kullanılıyordu.

Eski Mısır'da Güneş

Bu sahne, M.Ö. 1350 yılı civarında yaşamış olan Mısır Firavunu Tutankamon'u gösteriyor. Tutankamon'un kayınpederi, bütün gelecekteki Tanrıları tek bir Güneş Tanrısı Aton bünyesinde birleştirmişti. Tutankamon tahta geldiğinde eski tanrıların hepsini tekrar gündeme getirmiş, ancak Güneş Tanrısı Aton yine en önemli tanrı olarak yerini korumuştur.

Güneş'e Karşı

Eskiden insanlar, bitkilerin ışığı kullanarak yaptıkları bir işlem olan fotosentez hakkında hiçbir bilgiye sahip değillerdi. Ancak bitkilerin ışığa ihtiyaçları olduğunu görebiliyorlardı. Çünkü yapraklar ve çiçekler, Güneş'e doğru büyüyor ve gün boyunca Güneş'in yer değiştirmesine göre deviniyorlardı. Günebakan (Sunflower-Güneş çiçeği), Orta ve Güney Amerika'da Güneş'e tapınma ayinlerinde kullanılıyordu. İngilizcedeki ismini de (Sunflower) Güneş'e benzeyen görünüşünden aldı. Çiçeğin Fransızca'daki ismi ise "Güneş'e doğru dönen" anlamındaki "tournesol"dür.